Santa Kjara ta’ Montefalco (1268-1308)

fil-]ajja reli[ju\a agostinjana tas-seklu XIII

Kjara ta’ Montefalco g]a\let li ting]aqad ma’ o]tha fir-reklu\orju li missierhom Damjan kien bena. Din l-g]a\la g]amlitha b’libertà s]i]a, ukoll jekk kellha età \g]ira]afna. Ix-xewqa tag]ha li ting]ata lil Kristu b]ala l-G]arus kienet imsa]]a b’g]add ta’ esperjenzi spiritwali li hi irrakuntat lil s]abha aktar tard f’]ajjitha. Sa minn `kunita kienet tifla mi[buda b’im]abba spe`jali lejn il-]wejje[u l-valuri tas-sema. Wie]ed irid iqieg]ed dan l-aspett fil-kuntest so`jali ta’ qawmien spiritwali li fl-Ewropa kien g]adu qed jin]ass f’dawn i\-\minijiet. Sa mis-seklu XII diversi movimenti lajkali ta’ penitenza kienu jie]du forma ta’ gruppi li jivvja[[aw minn post g]all-ie]or jippriedkaw i`-`a]da u l-]ajja ta’ talb. Dawn il-moviment penitenzjali – komuni u mifruxa]afna fis-seklu XIII – sawwru ambjent sensibbli]afna g]all-valuri spiritwali. G]alkemm mhux wie]ed jew tnejn minn dawn il-gruppi spi``aw tbieg]du minn]dan il-Knisja u waqg]u fl-ere\ija (bi\\ejjed insemmu lil Valdo u s-segwa`i tieg]u, illum jiffurmaw il-Knisja Valdisa), kienu strumentali sabiex jin]oloq ambjent]erqan g]al impenn ta’]ajja nisranija aktar qawwija.

U]ud minn dawn il-gruppi spontanji sawru movimenti reli[ju\i u bil-mod il-mod iffurmaw komunitajiet ta’ patrijiet u sorijiet. O]rajn in[abru u sawru monasteri ta’]ajja kontemplattiva. ~erti partijiet ta’ l-Italja kienu mi\g]uda bil-pre\enza ta’ dawn ir-reklu\orji jew monasteri ta’ nisa li ing]ataw g]al]ajja semi-reli[ju\a jew klawstrali. }afna drabi l-isqof tal-post kien je]odhom ta]t il-kura tieg]u sabiex ma ji[rix li jitbieg]du mit-tag]lim tal-Knisja. Irridu nirrikonoxxu li g]alkemm id-disposizzjoni ta’ dawn il-persuni kienet tkun tajba u qaddisa, il-formazzjoni nisranija kienet skarsa u xi drabi toqrob lejn ix-xejn! F’mument partikolari, l-isqof kien jag]ti wa]da mir-regoli approvati mill-Knisja sabiex dawn in-nisa jkunu jistg]u ifasslu]ajjithom fuqha u jag]\lu minn fosthom superjura; hekk kien jissawwar b’mod [uridiku monasteru reli[ju\.

L-istorja ta’ Santa Kjara tid]ol f’dan il-kuntest. Jekk nie]du \-\ona fejn g]exet (l-Umbrija) naraw li bosta kienu dawk in-nisa li]allew marka fl-istorja tal-mistika femminili medjevali. Dawn in-nisa ma kienux passivi fil-]ajja ekkle\jali, minkejja llimitazzjoni [eografi`i u kulturali. L-influenza li Kjara ta’ Montefalco]alliet tmur]afna lil hinn mill-]itan tal-monasteru tag]ha.

Fl-1290, l-isqof ta’ Spoleto, fuq talba tas-sorijiet stess, ta lill-monasteru fejn kienet tg]ammar Kjara, ir-Regola ta’ S. Wistin. B’hekk, Kjara ta’ Montefalco, fil-mument ta’ maturità spiritwali qawwija, iltaqg]et ma’ din ir-realtà: Regola li tiproponi stil ta’]ajja ibba\at fuq il-kmandament fundamentali ta’ l-Evan[elju: l-im]abba ta’ Alla u tal-proxxmu ming]ajr kundizzjoni, fl-g]ixien ta’ komunità fejn il-komunjoni materjali u spiritwali huma l-prin`ipji fundamentali. B’dan il-mod Kjara saret parti mill-*Ordo Sancti Augustini*, ji[ifieri, dik il-firxa ta’ istituzzjonijiet reli[ju\i u lajkali li kienu jag]rfu l-istil ta’]ajja li fassal S. Wistin ta’ Ippona b]ala il-mappa li fuqha je]tie[li jimxu wara l-Mulej {esu. Mhux il-lok li nid]lu fil-kwistjoni, imtawla]afna fi\-\mien, dwar jekk fil-verità Kjara ta’ Montefalco kienitx agostinjana jew fran[iskana. Huwa innegabbli l-kuntatt tal-monasteru tas-Salib mal-fran[iskani (]u S. Kjara kien anke fran[iskan), i\da tant ie]or huwa innegabbli l-fatt li l-monasteru ing]ata r-Regola ta’ S. Wistin biex is-sorijiet jg]ixu fuqha u jiprofessawha bi stil ta’]ajja partikolari. {uridikament il-monasteru ta’ S. Kjara kien jag]mel parti mill-*ordo* ta’ S. Wistin (ji[ifieri dik l-istituzzjoni [uridika li tiklassifika gruppi reli[ju\i

min xulxin), g]alkemm mhux bilfors (almenu f'dan il-perjodu) li kien jaqa' ta]t il-[urisdizzjoni ta' l-Ordni ta' l-A]wa Eremiti ta' S. Wistin (l-Agostinjani). Lil hinn minn dan, hu minnu l-fatt li Santa Kjara, fil-mixja spiritwali tag]ha, xorbot minn din l-g]ajn – ir-Regola Agostinjana – li issaqqi il-moviment agostinjan kollu kemm hu. L-ispiritwali ta' Santa Kjara tiffoka fuq elementi li huma ba\i`i fl-ispiritwalita ta' l-Ordni ta' S. Wistin. B]ala superjura tal-monasteru g]al ammont ta' snin, Kjara kienet il-promutri`i tal-prin`ipji spiritwali li jfasslu ir-Regola Agostinjana fost]utha s-sorijiet. L-a]]ar kliem tag]ha lis-sorijiet fuq din l-art, fuq is-sodda tal-mewt jixhdu dan: "Kunu umli, mimlijin sabar; kunu ubbidjenti, mag]qudin fis-sliem u l-im]abba ta' Alla; kunu nisa li bikom Alla jista' jkun dejjem imfa]]ar"

Is-sekli XIII u XIV huma minjiera li ma tispi``ax g]all-ispiritwalita nisranija. Il-mistika femminili ta' dan i\-\mien, li tag]ha l-agostinjana Kjara ta' Montefalco hi wa]da mill-promuturi prin`ipali, ]alliet marka fuq l-iskejjel ta' spiritwalita li \viluppaw wara. Il-]ajja reli[ju\a agostinjana kienet tkun mfaqqra li kieku l-Mulej ma tahiex b'don lil din il-mara `kejkna u mo]bija fil-]ajja tag]ha i\da qawwija u [gant fl-ispirtu tag]ha.